

متن سخنرانی افتتاحیه

جناب آقای دکتر سید مهدی عمرانی

ریاست مؤسسه عالی بانکداری ایران

در

نهمین سمینار بانکداری اسلامی

بسم الله الرحمن الرحيم ، و به نستعين ، انه خير ناصر و معين

تحولی که در سالیان اخیر تحت عنوان اسلامی کردن ، و به تعبیر اخص کلمه ، «حذف ربا» در نظام اقتصادی و بانکداری ربوی به منصفه ظهور رسیده است با گذشت زمان ، و خصوصاً از دهه ۱۹۸۰ از اهمیت و ضرورت بیشتری برخوردار گردیده و امروزه نه تنها در سازمانها و محافل پولی و بانکی ، بلکه در شماری از مراکز تحقیقاتی و پژوهشی ، قسمت قابل ملاحظه‌ای از اوقات متفکران ، صاحب‌نظران و نظریه‌پردازان به بررسی ، نقد و تحلیل همه جانبه آن تخصیص یافته است .

این تحول که در نوشتارهای اخیر به «تجدید حیات و تجلی ارزشهای بنیادین اسلامی» و «بازنگری فرهنگ و معارف اسلامی» تعبیر شده است ، اگر تا همین اواخر با شک و تردید نگریسته می‌شد ، در حال حاضر به عنوان یک واقعیت مسلم و غیرقابل انکار مطرح است .

نیاز به تذکار نیست که ریشه‌ها و مبانی مطالعاتی موضوع مورد بحث را در تحقیقات و تتبعات متفکران و صاحب‌نظران متقدم اسلامی باید جستجو کرد . اما قدر مسلم این است که منابع کنونی این مطالعات که در روزگار ما به «اقتصاد و بانکداری اسلامی» مصطلح گردیده است ، به دو دهه اخیر مربوط می‌شود و مشخصه‌ی بارز آن غنای محتوا و انسجام بیشتر در پرداخت مطالب است .

مؤسسه عالی بانکداری ایران ، به لحاظ و با درک اهمیت و ضرورت اشاعه‌ی نظام و فرهنگ

بانکداری اسلامی، چه در داخل کشور و چه در سطح بین‌المللی، پیوسته بر آن بوده است که در پیشرفت و تعالی این پدیده‌ی بالنده‌ی نوپا که چنانکه گذشت ریشه در میانی تجدید حیات ارزشهای دین مبین اسلام دارد، تمامی مساعی خود را به کار گیرد.

انتشار متون و کتب مربوط به موضوع، برگزاری و مشارکت در کنفرانسها، سمینارها و دوره‌های آموزشی داخلی و بین‌المللی و از همه مهمتر برگزاری مستمر سمینارهای بانکداری اسلامی در شهریور ماه هر سال، از جمله‌ی اقداماتی است که در نیل و حصول بدین هدف متعالی انجام پذیرفته است.

نهمین سمینار بانکداری اسلامی که در شهریور ماه سال جاری برگزار می‌شود، از دو مشخصه‌ی منحصر به فرد برخوردار است.

نخستین، انتخاب محور اصلی سمینار که مسایل مرتبط با میانی و ساختار نظام بانکی جدید را مورد بحث قرار خواهد داد، و با توجه به اینکه مسایل مطروحه در نظام بانکداری بدون ربا، چه از جهات و ابعاد نظری و چه در مرحله اجرا با مبادی فقه اسلامی ارتباط بهم پیوسته و نزدیک دارد، به منظور تحلیل و تبیین این موارد چهار تن از برجسته‌ترین علمای حوزه‌های علمیه در دو روز برگزاری سمینار، مقالات پربار و ارزنده خود را در این زمینه ارائه خواهند داد.

سمینار، در عین حال، از همکاری و همیاری تنی چند از اساتید نام‌آور، کارشناسان و کارگزاران برجسته‌ی بانکداری نیز برخوردار است و بدین‌گونه، مباحث مورد نظر برای طرح در نهمین سمینار بانکداری اسلامی تلفیقی است از نظرات و افاضات اساتید حوزه و دانشگاه که هر یک به گونه‌ای مسایل اساسی و بنیانی مورد ابتلای نظام بانکی جدید را مورد بحث و نقد قرار داده‌اند.

بر این اساس، محور اصلی سمینار «بررسی میانی و بهبود روشها در بانکداری اسلامی» متضمن ۱۳ عنوان است و لازم می‌داند که بالاخص از هیأت‌عامل محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که در نیل بدین مقصود ما را یاری داده‌اند، کمال امتنان خود را بدینوسیله اعلام دارد و اگر این همکاری گرانقدر در پرتو عنایت و فضل ایزد متعال نصیب نمی‌شد، برگزاری نهمین سمینار بانکداری اسلامی، به گونه‌ای که اینک عرضه می‌شود، امکان پذیر نمی‌گردید.

وظیفه دارد از همکاری و مشارکت ارزنده این برادران و عزیزان و نیز اعضاء محترم ستاد برگزاری، کمیته‌های علمی، فرهنگی، و تدارکاتی سمینار که در حصول بدین منظور از بذل هیچگونه مساعدت مضایقت نداشته‌اند مراتب تشکر قلبی خود را اعلام دارد.

نکته شایان توجه این است که در سال جاری نیز همانند سالهای گذشته و بدنبال انتشار فراخوان مقاله، استقبال قابل ملاحظه اساتید محترم حوزه و دانشگاه، نویسندگان، محققان و دانش پژوهان و همکاران ارجمند گرانقدر بانکهای کشور به اندازه‌ای بود که با عنایت به فرصت

بسیار محدود، انتخاب مقالات برتر توسط کمیته علمی ساعتها به طول انجامید و سرانجام ۱۶ مقاله از مجموع ۶۴ مقاله واصله به دبیرخانه سمینار، برای ارائه انتخاب گردید. بدیهی است انتخاب مقالاتی که در سمینار ارائه خواهد شد، بدان مفهوم نیست که سایر مقالات واصله از اهمیت نسبی برخوردار نمی‌باشند، چرا که برخی از این مقالات، با کسب امتیاز و احراز شرایط لازم، در مجموعه‌ی مقالات و سخنرانیهای مربوط به نهمین سمینار بانکداری اسلامی به چاپ خواهد رسید.

البته، اقدامات و فعالیتهای موسسه عالی بانکداری ایران، به تشکیل و برگزاری مستمر سمینارهای بانکداری اسلامی منحصر و محدود نمی‌شود. موسسه، در ارتباط با تشکیل و برگزاری دوره‌های بین‌المللی آموزش بانکداری اسلامی نیز در حد امکان و توان خود حداکثر مساعی و همکاری را مبذول می‌دارد. مشارکت فعال برخی از اعضای هیات علمی موسسه در برگزاری و تدریس در دوره‌های مذکور نمایانگر این همکاری و اشتراک مساعی است. فزون براین، موسسه عالی بانکداری ایران، در نیل به اهداف خود که همانا در ارتقاء و اعتلاء سطح دانش بانکی خلاصه می‌شود، در سال تحصیلی گذشته، به انجام اقدامات و فعالیتهائی پرداخته است که با اجازه، فهرستی از آنها را به استحضار می‌رساند:

الف - اقدامات آموزشی

از آنجا که عرضه خدمات آموزشی، نیاز به کادری با تجربه و مجهز دارد، لذا موسسه حداکثر توان خود را استفاده از خدمات اساتید مبرز مصروف داشته است، به طوریکه هم اکنون تعداد ۲ تن استاد، ۱۵ تن به عنوان استادیار و دانشیار با درجه دکترا و ۱۱ تن به عنوان مربی با درجه کارشناسی ارشد در موسسه به تدریس اشتغال داشته ضمناً ۶۰ تن از اساتید مبرز و با تجربه از سیستم بانکی و دانشگاههای تهران به عنوان اساتید حق‌التدریسی و به صورت پاره‌وقت با این موسسه همکاری می‌نمایند.

آمار دانشجویان

جمع کل تعداد دانشجویان موسسه در سطوح کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ارشد، هم‌اکنون بالغ بر ۸۹۰ تن می‌باشد که از این تعداد ۵۲۹ تن در ساختمان مرکزی (تهران) ۱۴۲ تن در مرکز مشهد، ۸۸ تن در مرکز اصفهان، ۹۱ تن در مرکز تبریز، ۲۰ تن در مرکز رشت و ۲۰ تن در مرکز کرمان به تحصیل اشتغال دارند.

آمار فارغ‌التحصیلان

تعداد فارغ‌التحصیلان موسسه، پس از بازگشائی آن در مقاطع مختلف به شرح ذیل بوده است:

در مقطع کمک‌کاردانی ۲۵۰۰ تن
 در مقطع کاردانی ۹۴۷ تن (شبانه) و ۶۸ تن (روزانه) جمع ۱۰۱۵ تن
 در مقطع کارشناسی ۹۲۴ تن (شبانه) و ۱۷۳ تن (روزانه) جمع ۱۰۹۷ تن
 در مقطع کارشناسی ارشد ۱۱۸ تن که به اخذ درجه فوق‌لیسانس نایل گردیده و ۶۱ تن در حال تکمیل رساله کارشناسی ارشد می‌باشند. ضمناً خاطرنشان می‌نماید که از سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ دو دوره جدید در مقطع کارشناسی ارشد: یک دوره کارشناسی ارشد حقوق و یک دوره کارشناسی ارشد حسابداری و نیز یک دوره جدید در مقطع کارشناسی (کارشناسی کامپیوتر) با استفاده از بهترین اساتید آغاز به کار نموده است.

ب - فعالیتهای پژوهشی

۱ - تحقیق در زمینه مسایل مورد ابتلای بانکهای کشور با شرکت تنی چند از اساتید و کارشناسان صاحب‌نظر

۲ - مقدمات ایجاد یک آرشیو Centre de Documentation

مطالعات و تحقیقات مربوط به اقتصاد و بانکداری اسلامی

۳ - برگزاری همایش‌های مرتبط با موضوعات بانکی با همکاری موسسات پژوهشی و حرفه‌ای داخلی و خارج کشور نظیر صندوق بین‌المللی پول، سازمان حسابرسی کشور، بورس اوراق بهادار، انجمن حسابداران خبره و غیره.

۴ - گسترش کتابخانه

در حال حاضر، کتابخانه موسسه عالی بانکداری ایران، یکی از معتبرترین و مجهزترین کتابخانه‌های تخصصی (بانکداری) در سطح کشور بشمار می‌رود. کتابخانه، هم‌اکنون، دارای ۱۶۹۲۲ جلد کتاب است که از این تعداد ۱۰۸۷۲ نسخه آن را کتب فارسی و عربی و ۶۰۵۰ نسخه آن را منابع خارجی تشکیل می‌دهد.

کتابخانه مجهز به کامپیوتر و به روش کتابخانه کنگره آمریکا (L G) فهرست نویسی شده و به دستگاه میکروفیش مجهز است که محققان می‌توانند از طریق هزاران میکروفیش کنگره، به تحقیق در کتابهای منتشره (براساس عنوان، نویسنده و موضوع) بپردازند.

۵ - فعالیتهای انتشاراتی

موسسه عالی بانکداری ایران با انتشار فزون از ۴۰ کتاب در زمینه‌های مختلف اقتصادی، مدیریت و بانکداری که قسمت عمده آن هم اکنون به عنوان متون درسی تدریس می‌شود، سهم

قابل ملاحظه‌ای در اشاعه دانش بانکداری در کشور داشته است. در زمینه انتشار کتب مربوط به بانکداری اسلامی، انتشارات موسسه عالی بانکداری ایران جایگاه ویژه‌ای در میان انتشارات کشور دارد.

۶- ایجاد دو لابراتوار کامپیوتر برای دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد با ظرفیت ۲۴ تن
 ۷- بهره‌برداری از دو مرکز جدید در استانهای گیلان (رشت) و کرمان. گفتنی است که هم‌اکنون مراکز قبلی موسسه در استانهای خراسان (مشهد)، اصفهان و آذربایجان شرقی (تبریز) مشغول فعالیت می‌باشد.

۸- پیوستن به شبکه جهانی INTERNET و استفاده از ایستگاههای علمی ماهواره‌ای به منظور بهره‌بردن از آخرین اطلاعات علمی و حرفه‌ای منتشره در جهان.

در پایان با معذرت از تصدیع، لازم می‌دانم از حضرات آیات عظام: حضرت آیت‌اله جناب آقای غلامرضا رضوانی عضو محترم فقهای شورای نگهبان، حضرت آیت‌اله سید محمد موسوی بجنوردی استاد محترم حوزه و دانشگاه، حضرت آیت‌اله جناب آقای محمد علی تسخیری ریاست محترم سازمان و فرهنگ ارتباطات اسلامی، حضرت آیت‌اله جناب آقای غلامرضا مصباحی ریاست محترم دانشکده الهیات دانشگاه تهران، جناب آقای دکتر حسین نمازی وزیر محترم امور اقتصادی و دارائی، جناب آقای دکتر محسن نوربخش ریاست محترم کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، اعضاء محترم هیات عامل بانک مرکزی، مدیران عامل و اعضاء محترم هیات مدیره بانکهای کشور، اساتید محترم حوزه و دانشگاه، کارشناسان و کارگزاران محترم شبکه بانکی، محققان و صاحب‌نظران و اندیشمندانی که این مجلس را به قدوم خود مزین نموده‌اند، از همکاران گرامی مؤسسه عالی بانکداری ایران، مدیریت روابط عمومی و امور فرهنگی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مدیریت روابط عمومی بانکها، همکاران و عزیزانی که به نحوی از انحاء در برگزاری هرچه باشکوه‌تر این همایش شریک و سهیم بوده‌اند مراتب تشکر و امتنان قلبی خود را اعلام و مزید توفیق همگان را از درگاه قادر متعال مسالت می‌نمایم.

والسلام علیکم ورحمة‌الله وبرکاته